

Europa som tots

- Els governs haurien de prohibir, encara que fos temporalment, l'especulació de destrucció massiva

JOSÉ ANTONIO BUENO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.05.10

Els ministres d'Economia de la zona euro sembla que han allunyat del voltant nostre, almenys temporalment, els *llops de l'especulació*. La recuperació històrica de les borses, especialment l'espanyola, i la relaxació de tensions dels mercats de deute sembla que així ho evidencien. Però hem de ser conscients que aquests llops segueixen i seguiran rondant per aquí a prop. No se'ls ha matat, simplement s'allunyen davant d'uns trets llançats a l'aire que semblen haver-los convençut que la seva estratègia ja no funciona, si més no de moment.

El cap de setmana passat es van aprovar dos tipus de mesures. Per una banda es va reforçar la imatge d'una zona unida establint línies de crèdit preventives. En lloc d'esperar que un Estat membre arribi al caire de l'abisme per procedir a rescatar-lo –com en el lamentable cas de Grècia–, el món ja sap que Europa és una (almenys, la de la zona euro) i que qui s'atreveixi a atacar un dels seus membres ataca la totalitat. El missatge és correcte més enllà de les quantitats plantejades, que en cas de necessitat es quedarien curtes ja que el deute de l'eurozona s'acosta als 10 bilions d'euros i és, per pura lògica, inassegurable per part dels que l'emeten. I per l'altra, el Banc Central Europeu (BCE) obre l'aixeta de la liquiditat més que mai, recorrent a la mateixa estratègia que la Fed nord-americana: comprar deute sobirà dels governs on és responsable de la política monetària, cosa que porta a un creixement del balanç del BCE,

que se'n diu *quantitative easing*... O sigui, imprimir euros a tort i dret perquè en cap cas faltin.

Qui hagués cregut que el món s'havia salvat d'aquesta crisi i només Espanya estava endarrerida, ara s'haurà adonat de la crua realitat: estem en un altre pic d'aquesta crisi mutant. Els governs intervenen i l'autoritat monetària escull el camí heterodox per evitar mals pitjors: més endeutament sobirà per aguantar el dèficit, més heterodòxia monetària per salvar l'euro. El problema de base és que, com més heterodòxia es faci servir, més trigarem a tornar a la normalitat i més penós serà el camí. Després d'una crisi provocada pels excessos, ara tocarà la penitència. Grècia, Espanya, el món... no són tan rics com ens pensàvem i abans o després ens haurem d'ajustar. Es pretén fer-ho de mica en mica, evitant el patiment dels ciutadans i mantenint el nostre benestar per sobre de tot. S'agraeix, però els aterratges suaus els enverinen les turbulències i molts acaben en desastre. I per aquest camí pot ser que la majoria pateixi menys, però els que ja estan patint –per exemple, els aturats– veuran prolongada l'agonia, ja que d'aquesta trigarem molt a sortir.

La sortida *definitiva* haurà de passar per un ajust global, diguem-ne *default* col·lectiu (qualsevol tenidor de deute alguna cosa hi perdrà), ajustos canviaris (Bretton Woods 2), tornada al patró or... Una cosa dràstica. Sonarà a cínic, fins i tot a cruel, però les manifestacions i vagues a Grècia fan més per la seva credibilitat que qualsevol declaració. Sense impopularitat no hi ha ajust creïble. I respecte als llops, tant de bo es distreguin amb una altra presa que als seus ulls sigui més fàcil que no pas el deute denominat en euros. Podria ser que ara anessin a buscar el Regne Unit, un país amb molt de deute, alt dèficit i moneda pròpia. La

conjuntura de canvi de Govern afavoreix aquests atacs. La reacció del nou Executiu serà d'ajustos i més ajustos (va en la seva cultura). Després pot ser que s'atreveixin amb la Xina, gegant real amb peus de fang en el tema financer, amb una borsa molt estreta i per tant volàtil, uns bancs molt febles, una moneda sobrevaluada i una balança de pagaments amb una estructura insostenible. Està clar que en el seu cas la sortida és fàcil, perquè Pequín no tindrà cap inconvenient a regular els fluxos de diners com i quan li convingui.

I després de la Gran Bretanya i la Xina pot ser que ataquin el Brasil, els Estats Units o una vegada més Europa. És igual, alguna cosa farà el diner que només busca diner. El que el sistema financer necessita és una regulació contundent contra l'especulació destructiva liderada pels *hedge funds* però realitzada també per entitats *serioses*. Estem vivint moments tremendament delicats i els governs, en general, fan el seu paper protegint bancs, empreses i ciutadans, però en lloc de posar efectius remeis casolans haurien d'acudir a l'origen i prohibir, tot i que només sigui temporalment, l'especulació de destrucció massiva. És molt fàcil d'identificar i també de resoldre.

L'economia de mercat en què ens trobem presenta contradiccions difícilment entenedores. Les eines que usa la Fed des de fa mesos o el paper (paperot) del BCE a partir d'aquest cap de setmana no hi ha qui els defensi des de l'ortodòxia dels mercats. Però una vegada assumida la necessitat de declarar un estat d'excepció financer no és comprensible el respecte per uns especuladors que ningú defensa, almenys ningú sense interessos innobles.

Només aconseguint l'estabilitat financera global, local i dels bancs podrem començar a ajustar la realitat econòmica. Si no, això serà com el teixit de Penèlope: el que es teixeix de dia es desfà de nit.

*Soci d'Europraxis